

За нас представляват интерес и ние ще изследваме психологическите фактори, влияещи върху езика на билингвите, като няма да пренебрегваме социолингвистичните и етнокултурните. Разгледан в този аспект, езикът вече става обект на друга наука – психолингвистиката, която изучава говорещия човек.

Като обобщаваме казаното дотук, билингвизмът може да бъде естествено породен, когато няколко езика съжителстват едновременно в една общност (така например в България често ромите и турци живеят заедно, като ромите овладяват и турски диалект). Или пък билингвизмът може да бъде наложен (както беше в бившия Съветски съюз с изучаването на руски език във всички училища на съветските републики).

2. БИЛИНГВАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ В БЪЛГАРИЯ – ИСТОРИЧЕСКИ ПРЕГЛЕД

В Царство България от 1919 г. в духовно, административно и съдебно отношение турското население е било управлявано от Главното мюфтийство, мюфтийските наместничества и духовните съдилища. Това самоуправление е засилвало обособеността и затвореността на мюсюлманската общност. В по-голямата си част турското население в България не е чувствало потребността да научи и не е знаело български език. Едва през втората половина на 30-те години в светските турски училища на територията на България турската общност допуска български учители да преподават български език, българска география и история – дотогава такива предмети изобщо не са били изучавани. Всъщност това слага началото на билингвалното обучение в България.

През 1944 г. на територията на България е имало 738 турски училища. През годините на комунизма те преминават под ръководството на Министерството на просветата. През 1946–1947 г. турските училища са 941, а в началото на 50-те години – 1550. Открити са и четири турски гимназии. От ССР Азербейджан са поканени преподаватели, за да осъществяват по-квалифицирано обучение на турски език по различните учебни дисциплини. До 1958 г. в тези училища българският език се е изучавал като втори, а на български са се изучавали само география и история на България (*Национален анализ, 1992*).

До 70-те години в България е било позволено изучаването